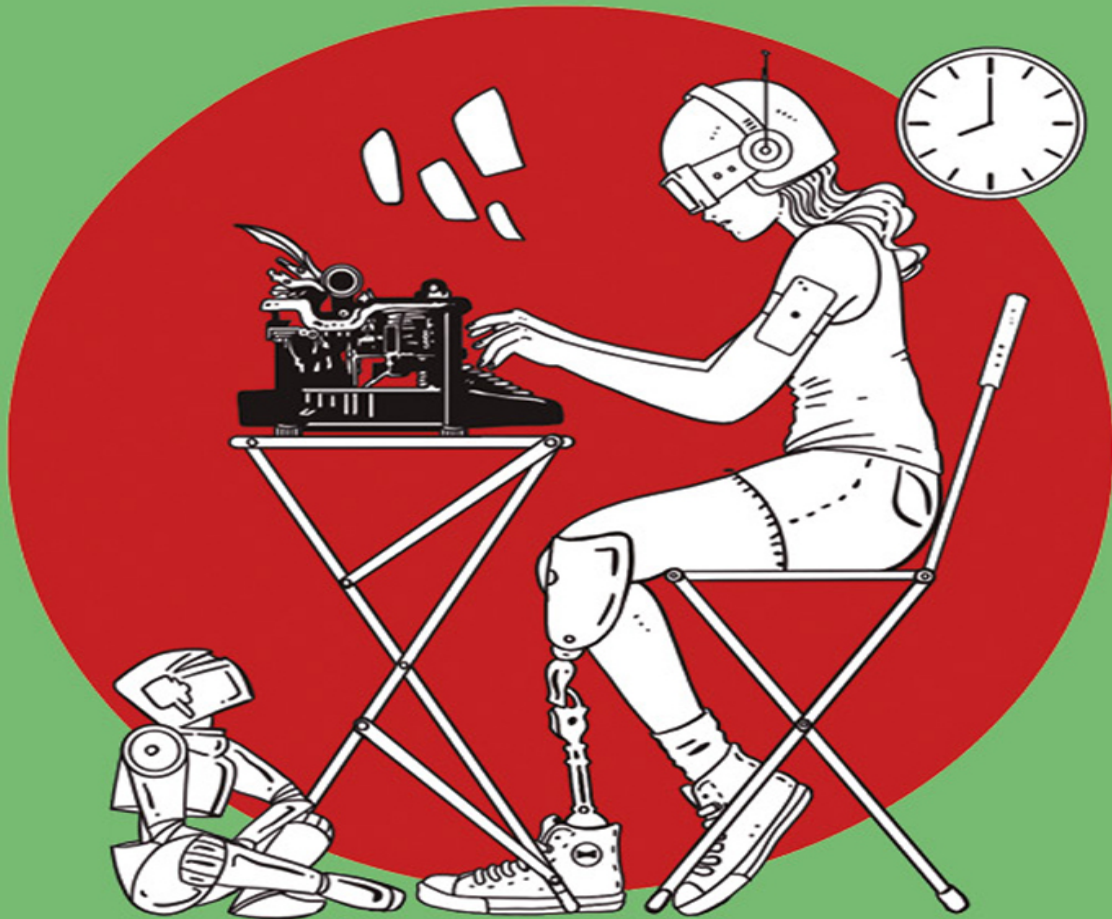

Estimades màquines

CARME TORRAS

Estimades màquines

DISTORSIONS
núm. 75

Carme Torras

ESTIMADES MÀQUINES

Ed. Males Herbes
2021

Primera edició: novembre 2020

Segona edició: maig 2021

© Carme Torras

© de la il·lustració de la portada, Toni Benages

© d'aquesta edició, Editorial Males Herbes S.C.P

Guilleries, 26, 1 - 2

08012 Barcelona

www.editorialmalesherbes.com

ISBN: 978-84-125058-2-5

Producció de l'ePub: booqlab

Disseny i maquetació: Eduard Vila / www.eduvila.com

Correcció: Agnès Prats

Sota les sancions establertes per les lleis, queden rigorosament prohibides, sense l'autorització per escrit dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment mecànic o electrònic, actual o futur —incloent-hi les fotocòpies i la difusió a través d'internet— i la distribució d'exemplars d'aquesta edició mitjançant lloguer o préstec públics.

Índex

Màquines d'avui

Anada i tornada en funicular

El joc de jocs

Memòria d'equip

L'origen real de la llei zero

Màquines d'ahir

Una arrítmia silenciada

Zacaries i el rellotge de l'ànima

Màquines de demà

Al bosc de plata

L'atracció del parc

L'indigent

La vita e-terna

PART I
MÀQUINES D'AVUI

ANADA I TORNADA EN FUNICULAR

Dedicat als veïns de Vallvidrera.

—Senyor Damià Fornells, senyor Damià Fornells, el seu net Marc l'espera a recepció —la veu metàl·lica retruny a la sala de jocs i hi congela per uns instants l'activitat; un munt de caps paren l'orella a l'uníson i giren després també en sincronia cap a l'home que, assegut a la butaca més distant de l'aparell de televisió, alterna la lectura del diari amb la contemplació de l'esplèndida vista panoràmica sobre Barcelona que ofereix el finestral.

Ho ha sentit bé? No, no és possible, en Marc és a Alemanya des que sa mare es va casar per segona vegada i només per Nadal rep notícies seves. Això és que el cap ja comença a jugar-li males passades: d'ençà que va llegir que substituirien el vell funicular de Vallvidrera per un de nou, ha pensat tant en ell, que ara fins sent veus que pronuncien el seu nom... però per què el miren tots, doncs?

S'aixeca per treure's les mirades del damunt, però no va cap a recepció, sinó que es refugia al lavabo. I tant com li agradaria tornar a veure en Marc! I poder-li explicar que el funicular, el seu funicular, ja és història. Tantes tardes emocionants com hi havien passat. Si tanca els ulls, encara pot veure la cara d'alegria del nen quan, en sortir al pati de l'escola, el veia a ell esperant-lo fora. «M'ha vingut a buscar l'avi Damià! M'ha vingut a buscar l'avi Damià!», anunciava exultant a tot company que se li posés a tret. Només per aquesta rebuda ja pagava la pena empassar-se totes les desavinences familiars, i això era només l'aperitiu del que...

—Senyor Damià Fornells, senyor Damià Fornells, el demanen a recepció —ara sí que ho ha sentit clarament, deu ser que la nora ve a fer-li una estona de companyia; no era tot una al·lucinació, doncs. Es

passa la mà pels cabells davant del mirall, s'estira el coll de la camisa i surt tan dret com pot cap a la recepció.

En entrar, se li il·lumina la cara i li venen ganes de cridar «M'ha vingut a buscar el meu net Marc! M'ha vingut a buscar el meu net Marc!», però no té prou confiança amb la recepcionista i no hi ha ningú més al voltant. Avança amb una feixuguesa exagerada pel dubte entre abraçar-lo o donar-li la mà, lluitant alhora amb dues llàgrimes que amenacen de negar-li la visió, quan en Marc, amb la seva espontaneïtat de sempre, se li llança al damunt i la forta abraçada empeny, ara sí, les llàgrimes fora del mur de contenció.

L'ha vingut a recollir per fer un viatge plegats en el nou funicular, li explica, es va assabentar per casualitat que l'havien de substituir i llavors mateix va planejar d'anar a veure el nou amb ell... i aquí es trobava.

—He d'agafar alguna cosa? —pregunta l'avi Damià tot palpant-se maquinalment les butxaques.

—Només la jaqueta —respon, radiant, en Marc—, aquesta vegada els estris els duc jo.

L'avi refusa l'oferiment d'anar a la plaça en cotxe: avui es veu amb cor d'arribar-hi caminant, a més així podran parlar mentre passegen i, per què no, lluirà net davant dels veïns. Comencen parlant dels estudis del noi, de la dificultat d'examinar-se en una altra llengua encara que sigui amb temes tècnics... saben, però, que tard o d'hora acabaran evocant les seves tardes al funi, un plaer segur que ambdós es reserven per a més endavant; i està clar que serà en Marc qui, sense poder-se resistir a diferir-lo més, a la fi l'encetarà:

—Avi, recorda la nostra última estimació del desnivell que salva el funi?

—És clar, fill, que la recordo: 158 metres —potser no recordarà el que ha menjat per dinar o el nom del company d'habitació, però aquesta dada la té ben gravada—; les informacions de l'empresa deien que eren 163, però a nosaltres ens en sortien 158.

—Guarda encara el nivell i la cinta mètrica que fèiem servir? —la imatge de l'avi ajupit a l'andana, ensenyant-li a col·locar el nivell i incitant-lo a pensar quines mesures calia prendre, el fa somriure.

—Sí... i, et quedaràs parat, també guardo la llibreta on fèiem les anotacions, després te l'ensenyaré, hi ha triangles pertot arreu: com es deia aquell teorema de les proporcions?

—El teorema de Tales. —L'escola hi posava els noms i l'avi els exemples inesborrables.— Doncs jo em recordo sobretot dibuixant corbes, les corbes de caiguda d'aquella mena de ventosa que utilitzàvem per mesurar la velocitat del funi.

Tenen tema per a estona, però han arribat a l'estació i en Marc s'atura un moment a contemplar-ne la façana.

—Està igual, oi?

—Home, l'han netejada. —No acaba d'entendre la cara decebuda del noi.— Què esperaves?

—No ho sé, que l'haurien ampliada, combinant-la amb una estructura de vidre o...

—Ep, ep, una cosa és modernitzar les màquines, tots estem d'acord que la tècnica avança, però les joies modernistes són figures d'un altre paner, que no ens les toquin.

Les respostes contundents de l'avi. De petit, eren sempre roques sòlides on plantar els peus. Res a veure amb l'aigüalit «Hi ha opinions per a tot» de la mestra o el «Nen, deixa't de romanços que tinc feina» del pare.

Així que han comprat els bitllets, en Marc es treu de la butxaca un aparell negre amb botons i una pantalleta.

—Has de trucar algú? —a l'avi no li agraden els mòbils.

—No és un mòbil, és un GPS. —Davant la cara interrogativa de l'avi, segueix:— Dona en tot moment la posició, ara podem verificar les nostres estimacions.

—A veure, a veure... és com una cinta mètrica electrònica? — sempre ha sentit una irrefrenable curiositat per tota mena d'estris.

—Ui, no, és molt més que això. Per exemple, pots programar-hi la ruta que vols seguir i llavors, en tot moment, t'indica cap on has de tirar. Ho fan servir per a la navegació... no només els vaixells, els cotxes que corren el París-Dakar també en duen.

—I com funciona?

En Marc li explica que el GPS utilitza els satèl·lits artificials com a referència per al posicionament. En teoria, n'hi ha prou amb mesurar la distància a tres satèl·lits, ja que la posició es calcula per intersecció de tres esferes que tenen per radi aquelles distàncies; però a la pràctica, per compensar errors i augmentar la precisió, s'utilitzen molts més satèl·lits, la identitat de cadascun dels quals ve codificada en el senyal que emeten.

L'avi Damià obre una boca de pam i la cara de babau no li marxa fins que baixen a l'andana i veu el nou vehicle. Enlluernat pel taronja llampant de la carrosseria, acluca una mica els ulls, contraient un grapat de músculs de la cara i el coll. Fins la mà se n'hi va al front, a tall de visera, com intentant parar el cop. Però no diu res: no té ganes de fer-se el vell evocant la calidesa de la fusta de sempre.

Després de pujar i seure còmodament, tot recordant entre la burla i l'enyor la rigidesa dels antics bancs, llegeixen a la pantalla «ALT = 372 m», entre moltes altres dades. Durant tot el trajecte, en Marc no para de pitjar botons i de mostrar-li ara la trajectòria que segueixen, adés l'orientació respecte els punts cardinals o l'evolució de la velocitat. En arribar a baix, prem un darrer botó i la pantalla mostra «ALT = 208 m». El càlcul del GPS s'acosta més, doncs, a la informació subministrada per l'empresa que no pas a la seva estimació. Llàstima!

De tornada cap a la residència, en Marc li fa saber que el GPS és un regal per a ell, que li agradaria que en les seves passejades l'utilitzés per cartografiar els racons que ells fa temps sovintejaven: el pont de la carretera de les Aigües sobre el funi, la font de l'Espinagosa, el pla de la Immaculada... i sobretot, remarca, el farà feliç si li escriu comunicant-li totes les descobertes que vagi fent.

L'avi Damià sí que n'està, de feliç.

Ho està en anar-se'n al llit i en despertar-se l'endemà al matí: té feina, ja cal que s'afanyi, n'ha de rendir comptes a en... De cop, el pensament li fa una giragonsa empipadora: I si tot fos...? De seguida s'alça i, fent tentines, arriba a la cadira on va deixar la roba anit. S'asseu sense miraments damunt dels pantalons mentre que, amb molta cura, abaixa una mà tremolosa fins a endinsar-la a la butxaca de l'americana. El contacte, dur i fred, amb una carcassa de plàstic li produeix una escalfor sobtada al pit, que puja, creix, s'escampa i, en un no res, li acoloreix les galtes i li omple els ulls de vida.